

Madrid trenca el consens

El dia 29 d'abril passat, tres anys després de l'entrada en vigor de l'estatut d'autonomia i, per tant, de l'oficialitat de la llengua catalana, el Parlament balear aprovava l'anomenada Llei de Normalització Lingüística, per consens de totes les forces polítiques de la Cambra.

Havia estat un part difícil. En un principi, el partit que controla el govern autònom no volia saber res de lleis de normalització: les llengües no es normalitzen a colps de llei sinó amb bona voluntat, havien sentit a dir més d'una vegada a algun polític local. Bona voluntat, per cert, que qualsevol pot comprovar pegant una ullada a la paperassa que produeix el govern balear, els rètols que instal·la per les carreteres o les notes que publica a la premsa. Tot en vell castellanesc, tret de la producció de la Conselleria de Cultura, que, «com es lògic», és en català o en bilingüe.

Però, des del mateix moment de l'aprovació de l'estatut balear, que més o menys coincideix amb l'aparició de la Llei de Normalització del Principat, el món cultural i l'oposició van reivindicar amb força una llei que regulés la retòrica i vaporosa declaració d'oficialitat del català que contenia l'estatut, a fi que aquesta declaració no quedés en pures paraules, com pretenien i pretenen alguns. Al capdavant, les reticències aliancistes no pogueren evitar que una vegada més, es produís el miracle de l'Estat de les autonomies: Si uns en tenen, n'han de tenir tots. Així, doncs, el govern balear va decidir enviar al Parlament un projecte de llei de normalització lingüística.

Per començar, nomenà un equip assessor integrat per vuit persones, entre les quals hi havia tres professors de la Universitat, per elaborar unes bases per a la futura llei, tot i que la dita comissió, on la Universitat portà el pes, va lliurar a l'executiu un avantprojecte de llei articulat, polític i brodat. Mentrestant, l'Obra Cultural Balear va imprimir i va divulgar un document on, després d'analitzar la greu situació de la llengua i els factors que porten a la substitució d'aquesta, demanava una interpretació no restrictiva de la Constitució espanyola i que interpretés la doble oficialitat que aquesta imposa com dos fets de naturalesa diferent que persegueixen fina-

La Llei de Normalització lingüística de les Illes ha merescut un recurs d'inconstitucionalitat contra cinc articles, per part del govern central. A Mallorca les raons adduïdes, en un cas concret, no les entén ningú.

Gabriel Bibiloni

litats diferents: amb una llarga i sòlida argumentació, propugnava l'estatut territorial per a la llengua catalana i l'estatut personal per a la llengua castellana. El document assenyalava, a més, que calia concebre la normalització lingüística sobre la ineficàcia de les mesures puntuals i sectorials.

Malgrat tot, la comissió assessora, en lloc de recollir aquests principis i inspirar-se en experiències com la quebequesa o en els primers intents legisladors del Principat, considerà que una llei que anés més enllà de l'aprovada pel Parlament de Catalunya no tenia possibilitats i va optar per redactar un text pràcticament basat en aquesta, tot introduint-hi algunes petites millores.

El govern balear va estudiar aquell

avantprojecte —datat al juny del 84— i el convertí en projecte presentat al Parlament, després de fer-hi alguna destrossa. On l'avantprojecte de la Comissió deia «garantir i fer efectiu», el projecte deia «promoure i fomentar». S'eliminava el deure dels ciutadans a conèixer la llengua catalana, com també l'article que establia que el domini de les dues llengües és condició necessària per obtenir un lloc de treball dins l'administració pública, es donava una major màniga ampla a les exempcions de l'assignatura de català, etc. El projecte va ser publicat al *Butlletí Oficial del Parlament* al mes d'abril del 1985, però la crisi produïda en el govern i el Parlament, arran del xou d'Unió Mallorquina, n'ajornà considerablement la tramitació. A la fi, un dia abans de la solemne inauguració del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, es va produir l'aprovació per consens de la llei, un refret de l'avantprojecte de la comissió assessora, el projecte del govern i les esmenes de l'oposició, entre les quals hi havia una presentada pel Partit Socialista de Mallorca —ara recorreguda—, on es declara el dret de tot soldat a usar la nostra llengua i la validesa del català en qualsevol actuació militar que pugui tenir lloc dins el territori de la comunitat autònoma.

Ara, els membres del PSOE balear, que, com la resta de l'oposició, tant van insistir en la necessitat de la llei, han hagut de veure amb un cert enrojament (?) com els seus col·legues de Madrid acaben de presentar davant el Tribunal Constitucional un recurs d'inconstitucionalitat contra cinc articles d'aquesta llei. Era d'esperar. Alguns d'aquests articles ja havien estat recorreguts a la llei del Principat, com el V.2 o el VI.1, declarats inconstitucionals. La impugnació de l'article XXIII, relatiu a l'ús del català a l'exèrcit també era previsible. El que va sorprendre és la impugnació de l'article XX.2, l'equivalent del qual en la Llei del Principat no va ser objecte de cap recurs, que estableix que no es podrà atorgar el títol de Graduat Escolar als alumnes que, en acabar l'EGB, no posseïxin un coneixement suficient dels dos idiomes oficials. Hi ha una matèria que s'ha d'estudiar obligatòriament a tots els cursos de l'ensenyança no universitària, però no cal que se sàpiga. Curiós.